

DYSLEXIA - vývinová porucha čítania

Je znížená schopnosť naučiť sa čítať bežnými vyučovacími metódami. Typické sú ťažkosti v rýchlosti, správnosti a porozumení čítaného. Úroveň čítania je nižšia než všeobecná inteligencia.

Prejavy:

- Ťažkosti so zapamätaním a vybavovaním si písmen
- Problém so spájaním písmen do slabík a slabík do slov, ťažkosti pri prechode od slabikovania k plynulému čítaniu
- Zámena zrkadlovo podobných písmen (b – d - p, n – u, a - e, s - z)
- Zámény tvarovo podobných (m - n, k - h) a zvukovo podobných (v - f, h - ch, t - d, s – z, k - g) písmen
- Zámena funkčne podobných písmen, napr. samohlások a – o – e - u
- Prehadzuje písmená a slabiky v slovách, vynecháva písmená, príp. slabiky, vymýšľa si slová, odhaduje ich podľa možného významu v texte alebo podľa niektorých grafických signálov. Pletie napr. slová hory - rohy, malé – láme,,,,,,,, atď
- V druhom až treťom ročníka nepozná spoľahlivo všetky písmená abecedy, neisto slabikuje, robí mu problémy čítať viacslabičné slová
- Jedným z ďalších charakteristických znakov je to, že dieťa nedokáže vôbec, prípadne dokáže len málo porozumieť prečítanému textu, nevie ho primerane reprodukovať
- Často sa vyskytuje dvojité čítanie, tj. najskôr si čítané prešepká a až potom to prečíta nahlas. (Je potrebné ho nahradiť viazaným slabikovaním)
- Ťažko chápe a číta dlhé a zložené slová alebo frázy. Chybí aj pri prepise, pričom chyby, ktorých sa dopustil, nevníma a preto nie je schopný ich opraviť
- Nerozlišuje krátke a dlhé samohlásky, robí chyby v umiestňovaní interpunkčných znamienok
- Nepresne a skôr náhodne rozlišuje mäkké a tvrdé slabiky (dy – di, ty – ti)

Spomenutých chýb sa často dopúšťa pri čítaní i pri písaní.

Dyslexia je podmienená poruchami v základných poznávacích schopnostiach – vnímanie (zrakové, sluchové), zapamätávanie a vybavovanie z pamäti, myslenie, orientácia v priestore a iné. Zasahuje celú osobnosť dieťaťa, nejde o izolovanú poruchu. Dyslektik má často poruchy menejcennosti a narušené sebavedomie. Vytvára sa u neho nechuf k čítaniu a často aj k vzdelávaniu ako takému. Rodičia, ktorí veľakrát nechápu problém dieťaťa ho preťažujú, trestajú, či obviňujú z lenivosti a porovnávajú so súrodencami či spolužiakmi.

Cieľom nápravy dyslexie je dosiahnutie sociálne únosnej úrovne čítania, aby žiak bol schopný sa samostatne vzdelávať a následne vyjadrovať svoje myšlienky. Základným predpokladom nápravy je komplexné odborné vyšetrenie (psychologické, špeciálnopedagogické, prípadne neurologické).

Odborník či odborníci stanovujú stupeň dyslexie a na základe toho vhodnú terapiu. Na nej sa zúčastňuje predovšetkým pedagóg a rodič, v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom a psychológom.

Zmierňovanie ťažkostí dieťaťa je zvyčajne behom na dlhú trať a vyžaduje veľa trpezlivosti.

Základom je včasné určenie odbornej diagnózy a konzultácie ďalšie práce s dieťaťom. Je tu potrebné venovať čo najviac času dieťaťu a motivovať ho. Dieťaťu rozhodne nepomôže jeho porovnanie s úspešnejším súrodencom či iné ponižovanie. Dieťaťu je dôležité poskytnúť dostatok príležitostí na vyjadrenie svojich pocitov, starostí i radostí. Treba mať na pamäti, že špecifické poruchy učenia neovplyvňujú len školské úspešnosť dieťaťa, ale celú jeho osobnosť. Dieťa sa môže z dôvodu svojich neúspechov cítiť menejcenné či sa samo zaradiť do úlohy "outsidera" a toho, kto "to nikdy nikam nedotiahne." Preto vždy dieťa chváľte za jeho úspechy a podporujte jeho pozitívny prístup k životu. Aj napriek drobným ťažkostiam, je určite plno vecí, v ktorých je naozaj dobré a malo by o tom vedieť.